

A fogadtatás, melyben a vidéken egy, mint Budapest-
részesültek, imponáns, nagyszerű, s amellett tapin-
tatos. Sehol a rend, melyet a község maga tartott
fenn, meg nem zavartatott, sehol egy dissonans hang
nem vegyült az ünnep tiszta, nemes örömjárába. Bu-
dapestben a polgárság úgy, mint az ifjúság, egyszerű-
sége tanujelét lelkesedésének és rendszerteténének : a
nap méltó volt egy szabad nemzetnek.

A vidéki fogadtatás is mindenütt lelkes és leg-
nagyobb mértékben szívélyes volt.

Tizenkettőkor török vendégeink a Hungaria előtt
összegyűlt küldöttség éljenzése közt kocsiira ülven az
Erzsébet-téri kioszkba mentek villásreggelire. Itt a
török részéről a Seik, Resad, Rhasib és Fazyl szóltak :
voltak tosztok magyar, francia és török nyelven.
Az áldomások a testvérséget ünnepelték. Reggeli alatt
Berkos cigánykara játszott, a reggelért a kioszk bér-
lője nem fogadott el díjazást. A reggeliről a vendégek
Borsos fényképészhöz mentek, hol lefényképeztették
magukat.

A fiatalág által a török vendégek tiszteletére
rendezett bankett délután 5 órakor vette kezdetét a
Hungaria fedett udvarán. Az asztalok gazdagon fel-
 voltak diszítve ; a falon elől a hatvanas bizottság jel-
 vénye magyar és török zászlók között, jobbra Török-
 ország, balra pedig Magyarország címerei voltak fel-
 tűzve, szintén magyar és török nemzeti lobogók kö-
 zött. Két zenekar volt felállítva, egyik a Rác Palác,
 másik a Berkesé. A bemenettel szemben megyszin
 selyem, arany rójos óriási szalagon török betűkkel
 következő felírás volt olvasható : „hozs geldinisz zsefa
 geldinisz (isten hozott! üdvül jöttetek). Öt óraker
 jelentek meg a vendégek a vendéglátó bizottság tag-
 jai által karon vezetve. Midőn beléptek Rác zenekara
 a török indulót, Berkesé pedig a Rákóczi-indulót ját-
 szotta, a jelen voltak felállottak s percekig tartó élje-
 nekkel és „csok jása“-kkal fogadták a belépő vendé-
 geket, miket ők a szokások üdvözléssel viszonoztak ;
 (újnak hegyével homlokukat és ajkaikat érintik.) A
 lelkesedés leírhatatlan volt.

A vendégeket aztán egyenként leültették az asz-
 taknak, közébe-közbe oly egynekét ültetve hozzájuk,
 kik az általok birt nyelven beszélhettek velök. Leg-
 elől Szulejman scheik ült, mellette jobbra Huszini bey,
 török képviselő, balra pedig Mehemed effendi tanár.
 A scheik kevés szavu ember, nagy csöndesen evett,
 borhoz soha sem nyúlt, ha a tosztok után inni kell-
 lett, vízzel tölt pohárral kocintott, a fekete kávé
 azonban látható élvezettel szüresölte.

A bankett folyamán az első tosztot b. Kaas Ivor
 mondta francia nyelven, éltetve Ferenc József magyar
 királyt, és Abdul Hamid török szultánt. Utána Erdőy
 Béla mondott török tosztot, mely alatt az öreg scheik
 mosolyogva bölíngatott fehér turbános fejével. —
 Huszini bey képviselő — kinek nagyon intelligens
 arca van — nagy lelkesléssel beszélt azon ovációról,
 melylyel őket Magyarországon fogadták, kívánja, hogy
 a török és magyar nemzet barátsága, szövetsége örök-
 ké tartó legyen. (Török nyelven mondott beszédét
 Erdőy Béla tolmácsolta magyarul.) Majd Irányi Dániel
 emelt poharat. Szép és hatásos beszédet mondott fran-
 cia nyelven ; párvonal huzott a hivatalos és a nép-
 szerű diplomácia között, melyek nem mindig egyeznek
 meg egymással.

Raghib murad effendi mórai ifju nemes (rendkit
 vtl élénk és ügyes szónok) francia nyelven mondot,
 kik az talpraesett tosztot, melyben megemlékezve arról,
 hogy a magyarok az ő generalissimusoknak, Abdu,
 Kerimnek (viharos éljenzés) kardot küldtek, 8k az
 köszönettel fogadták, azt ők megörzik ; elmennek vel-
 a most kitört háborúra, hogy az embriséget küzdje ;
 nek. Ő tudja, hogy az elfogulatlan Európa tapsolin
 fog az ők küzdelmeikre. Tankó János technikus, török
 nyelven köszöntötte fel a vendégeket.

Tamassy József a színészek növében üdvözölte a
 vendégeket, fogadtást tévön hogy megtanul csak azért
 is törökül, hogy majd egyszer az ő nyelvükön mon-
 dhaba el nekik a szives „isten hozott“-at ; — mire
 Djevat bey, a volt belügyminiszter, Hanin Tahsin fia
 azzal válaszolt, hogy ő meg előjn egy évre a pesti
 egyetemre magyarul megtanulni, mire szólni nem akaró
 éljenzés riadt a jelenlevők között.

Ezek után b. Kaas Ivor bejelenté, hogy Mára-
 marosszigetről, Dunaföldváról és Zalaegerszegről üd-
 vözölő táviratok érkeztek, mire a bankett lelkes élje-
 nzés közt véget ért a vendégeink a népszínházba
 mentek.

A népszínház hét óraker zsolotalágis tömve volt ;
 jegyet már délután sem lehetett kapni. A nézőtér tel-
 jes kivilágítása mellett „Kozikuit“ adták török vendé-
 geink tiszteletére. Ezek kevéssel hét után érkeztek és
 léptek be a számukra az első emelet két oldalán fen-
 tartott páholyokba. A zenekar tust huzott, a község
 felállt és szólni nem akaró éljenekkel és tapsokkal
 fogadta a törököket, kik felállva köszönték meg az
 ovációt. A második felvonás végén Soldosné, ki az
 est folyamában több szép bokkrétát kapott, a következő
 couplet énekelte :

A török ember,
 A magyar ember
 Keserű harcot vitt sokat.
 De a veretlen
 A közös ellen
 Most kimutatja ujtokat.
 S egymást megértve
 Szép ölelésbe
 Ime a testvérséget lásd :
 Hogy viszonznia
 A török szofta
 Im a magyar látogatást.
 Eszerint aki itten szofta,
 Az isten hozta,
 És Allah hozta!

E dal leírhatatlan hatást tett. Soldosné három-

szor kénytelen volt a megismételni, s mindannyiszor
 a község felállva, kendőt és kalapot lobogtatva, vi-
 haros és hoszantartó éljenzésbe tört ki.

Török vendégeinknek az előadás, mely különben
 kifogástalan volt, nagyon tetszett, s a fiatalabbak az
 első felvonás után bevezették magokat a színpadra,
 s ott a főbb szereplőknek, nevezetesen Soldosnénak
 bemutatatták magukat. A művésznő hízeltő bókbat
 kapott a vendégektől, melyeket aztán az idézett dal-
 lal viszonozott. A község, ünnepélyes, lelkesült han-
 gulatban volt a színházban és színházon kívül, hol az
 előadás utánig hullámozott a tömeg, éljenel fogadta
 az érkező és távozó vendégeket. A rend kívül és be-
 lül példás volt.

Tegnap délután s a mai nap folyamában a ven-
 déglátó bizottság az ország minden részéből vett tá-
 viratokat és csatlakozási nyilatkozatokat. Így Mármaros-
 Szigetről, Győről, Zalamegyéből, Pozsonyból, Arad-
 ról stb. Törökországból is számos távirat érkezett,
 melyek a konstantinápolyi küldöttség fogadtatása alk-
 kalmából, távüvözöltek a fővárost. A konstantinápolyi
 küldöttek táviratokban felelnek honfitársaiknak, tu-
 datva a nagyszerű budapesti fogadtatást.

Bukarest, april 30. 1877.

Forró igen forró napokat élünk mi itt Romániá-
 ban, eddig már körülbelül 100,000 muszka lépte át
 Románia határát, még csak néhány nap, és a borzasztó
 véres dráma beláthatatlan következményeivel kezde-
 tül fogja venni.

A szerencsétlen Románia úgylátszik, hogy a jó-
 zanság kintösztől öngyilkos kézzel magáról ledobja,
 bele veti magát a muszka karjaiba : mert szenat és
 kamara elfogadták az oroszszal kötött konvenciót és
 az egész hadkészülete ennek a kis országnak nem
 mutat mást mint ellenséges magatartást a török ellen.

Igen nagy és hatalmas török párt is létezik
 Romániában és ennek élén Ghica Joan herceg, Majo-
 rescu és Sturdza állanak, — Ghica Pantarie (Joan
 öccse) már egy lapot is adott ki, „Nouvellet“ mely
 a törökök mellett plejroiz.

Legelősi cikkében azt mondja e lap, hogy nem
 érti, hogy hogyan existálhat román, ki nemcsak az
 oroszoknak, de egyáltalában a szlávoknak lehet barátja?
 midőn tudva van, hogy a szláv a latin fajnak szüle-
 tett ellensége. Figyelmezteti a nemzetet, hogy semle-
 ges maradjon, és felhívja a kormányt, hogy követelje
 Oroszországtól, hogy huzza vissza seregét a román
 földről.

Nagy itta a jobbák elkésereése a fölött, és hogy
 miért mondotta a muszka cár hadüzenetében, hogy
 serege Jassynál átlépi a török birodalmat,
 tehát Romániát nem akar ő ismerni.

A török hadsereg roppant erős, és a mi a fő,
 lelkesedése páratlan. Klapka tábornok átveszi a tűz-
 éreklét a főparancsnokságot.

Itteni magyarjaink aggodni kezdenek, és ha
 Románia csakugyan Oroszországgal tart, akkor van is
 fájdalom miért aggodni és miért félni, mert ha Romá-
 nia a muszkaival megy, és Törökország győz, akkor
 Romániában ké kövön nem marad.

A gyarmat árak cukor, kávé stb. 60% -al fel-
 rugtak.

r. l.

Felsőbb népiskolánk.

I.

1876. év november haváról keltezte a nagymél-
 tőségű cultusminiszteriumnak egy leirata érkezett a
 tanfelügyelőség után Háromszék megye közigazgatási
 bizottsága elé, melyben a miniszter ur azon tapaszta-
 latának ad kifejezést, miszerint „a sepi-szentgyörgyi
 és baróthi felsőbb népiskolák a hozzákötött várakozás-
 nak korántsem felelnek meg.“

Felhívja tehát a tanfelügyelőt, hogy ezen ügyet
 a közigazgatási bizottság elő terjesztvön, ezen az 1876.
 évi V. t. c. értelmében iskolák fenntartása, felállításá
 körül intézkedni hivatott hatósággal beható tárgyalás
 alá vegye s az eredményt annak idejében feltegyesse.

Tanfelügyelő ur mindkét iskola tanító-karának
 kihallgatása után 1877. március 6-án véleményes je-
 lentését a közigazg. bizottság előtt megtette.
 Ezen terjedelmes és a kérdést érdemileg is bi-
 ráló munkálat magva ez : Szintetessék be jelen szer-
 vezetében mindkét felső népiskola és alakitassék át
 a s. szentgyörgyi fiúiskolává, a kertészet, francia-, né-
 met- és latin nyelv-tanítással ; a baróthi alábitassék
 községi iskolává s majd ha előkészítette anyagát a
 felső népiskolának, fejlesztassék tovább.

A közig. bizottság nem akarván ezen fontos és
 Háromszék összes tanügyi viszonyait oly közelről ér-
 deklő kérdésben elharmarkodva határozni : tanfelügyelő
 ur jelentését és érdekelte iskolák tanítói karának em-
 lékirataival etc. egy szűkebbkörű bizottságnak adta
 át véleményes jelentést véget.

Előttünk fokoznak mind ezen munkálatok és
 nézetek.

Anélkül, hogy a közig. bizottságnak e kérdés
 érdemében hozandó határozatának előbevégni legkise-
 seb szándékunk lenne : saját tapasztalatom és egyéni
 meggyőződésemmel eredményesen nézetem ez : „Saj-
 nos, de való a miniszteriumnak azon tapasztalata, hogy
 ezen iskolák (én hozzáteszem : jelen szervezetükben)
 nem felelnek meg a hozzákötött remény és várako-
 zásnak.“

Berendezése hiányos, gazdasági eszközei csoké-
 lyek annyira, hogy a legközönségesebb székely gazda is
 bírván annyival, ha megönné, fitymálva távozik. E rontja
 a tudományban való hitelt és a reformokra való bi-
 zalmat serkenti.

Földje az ökszerű gazdaságot külfölele nem eire

más nézetektől is vezettétn, — természetesen más
 irányban az övével ellenkező eredményt előzök.

Előadom nézetemet előbb a szentgyörgyi, aztán
 a baróthi felső népiskolára nézve.

A s. szentgyörgyi gazdasági szakosztállyal meg-
 toldott felső népiskola — jelen szervezetében — szük-
 ségfelelti ; inpropuktív kiadás állam és a törvényható-
 ság terhére — azért beszűntetendő.

Beszűntetendő Háromszék megye gazdasági vi-
 szonyait, mivöldési irányzatát és tanügyi apparátusát
 tekintve. Miért?

A felsőbb népiskolákra kötelező tanterv szerint
 16—19 éves korában már taumulányait végzett, kész
 polgárok (iparos vagy gazda) kell ez intézetekből
 kikérülniök.

Háromszék gazdasági, cultur s összes társadalmi
 viszonyait tekintve, alig van család vagy szülő, ki
 gyermekét csak azért taníttatja, hogy apja gazdaságát,
 mesterségét örökölve, azt életpályának tekintse ; ha-
 nem taníttatnak kiválóan és egyenesen azon céllal,
 hogy tanulmányai alapján életmódját megszeresse.

Azon évenként 1—2 tanuló szolgálato család,
 mely gyermekéből ökszerű gazdát kíván nevelni, az
 nem vesztegeti itt idejét, ha nem nagyobb gazdasági
 tanítézetet s mintagazdaságot látogat. A 16—19
 éves végzett, de még tapasztalatlan ifju gazdász hasz-
 talan lépik ki az életbe ; mert megfoglytkozott nagy-
 böbb birtokosaink képzettebb, tapasztaltabb gazda
 tiszteket, ispanoktat keresnek és kapnak ; haza pedig
 öknélkü megven, mert pár holdnyi följlépt apja egye-
 dl is elgondozza ; ha pedig megoszja vele : egyiknek
 sem ad kenyeret, n a p s z á m o s munkáért megint
 igazán nincs ok, miért á évig felsőbb tudományt (!?)
 hallgatni. Más pályát választani, jövedelmesebb élet-
 módra készülni pedig elkésztet a 17—19 éves fiu.

Szülők, kik gyermekeiket mesterségre készítik,
 már a közs. iskolából adják mesterségre s mire a f. népisk.
 tanonc végez, már fizetését huzó, maga ercén és tudó-
 mánya után élni tudó ember a másik kortárs.

Ez igen fontos tekintet ; és a felső népiskolát
 végzett tanoncok jövőjére annál leverőbb, mert a fenn-
 álló rendszer és tanterv azon zsákutácska terelte, a
 más körülmények között talán jobb sorsra érdemes
 fiut, hogy tanulmányait nem folytathatja. Classica lit-
 teratura és a humanior tudományokbani vizsg. bizo-
 nyítvány nélkül felsőbb gymnasiumokba, s kellő szak-
 képzés és előkészület hiánya miatt sem felső real,
 sem akadémiaira fel nem veszik.

Növelt tehát specialiter Háromszék viszonyait
 s mindig a jelenleg adott követelményeket tekintve —
 néhány dolgozni restelő ügyvezetett domidoctus.

A szellemi proletariatus pedig szaporítani meg
 a tanterv sem előzhatta.

E lenne tehát az egyik tekintet.

Céltesztettnnek és teljesen feleslegesnek tartjuk
 mi a s. szentgyörgyi felső népiskolát jelen szerveze-
 tében, s tanügyi viszonyainkat tekintve is azért, mert
 bírálva a f. népisk. tanulmányi tantervét, az lényegileg
 csaknem ugyanaz, mint az itt Sztgyörgyön létező és jól
 berendezett gymnasium „Székely Mikó-tanoda“ tan-
 tárgyai. Ily kis városban és ekkora népességnek pa-
 ralell két iskolában ugyanazon tantárgyakat előadni,
 — zavarólag hat a tanítottan akaró szülők fogalmára ;
 másfelől elnépteleníti mindkét iskola növendékét, ho-
 lott egy iskola nem tulterhelve, de elég népes lenne
 az egyesítés által.

Itt meg kell jegyeztnünk a mindennap igazolható
 tapasztalatot, hogy némely szülő nem a tantervet fel-
 fogó distinkció, vagy gyermekének szánt életpályá
 szerint, hanem aszerint választja ezen felső népiskolát
 vagy a gymnasiumot gyermeke nevelő intézetétül,
 a mint közelebbi vagy távolabbi ismeretség-, atyafiság-
 ban áll egyik vagy másik tanoda barátaival.

E konfuzióból következtethetni azt, hogy a felső
 népiskola annyi amennyi növendékét is kiválólag azon
 rajta kívül eső körülménynek köszöni, hogy székhelye
 Szentgyörgy. Más székhelyen megszámitatható növe-
 dékeinek számát kezeinek ujjain is. Kártékony ezen
 paralell ugyanazon tantervű két intézet együttes fenn-
 állása továbbá azért is, mert amint a tapasztalat mu-
 tatja : asyllum különösen egyik intézet a másik selej-
 tesebb elemeinek. És e tekintetben lelkiismeretlenség-
 gel, hanyagsággal nem valóldhatni egyik intézet bará-
 tait sem. A magukhoz elcsábítás eszközeit, növendé-
 keik számának szaporítása céljából uton utófen fel-
 használják. Természetesen az ily módú capacitálási
 eszközei közt nem utolsó helyet foglal el, a másik
 intézet ellen szört gyalázások és a magukéinak nagy
 zolása.

Az ilyen eljárás káros erkölcsileg és általában
 a tanügyre, tanítóké és tanítás megbizhatóságára ; de
 mint menekvés alkalom veszélyes gyermek, szülő és
 tanítóra nézve a jó példa és szükségese rend rovására.

A gymnasium és felsőbb népiskola kölcsönös
 hatását így fogva fel : különösen céltesztettn a gaz-
 dasági szakosztály fenntartása ; mert ha azt akarjuk,
 hogy egy intézet általában feladatának megfeleljen ;
 ha pedig ezt nem akarjuk, akkor hagyjuk abba, fel-
 fogásuk szerint egy gazdasági intézetnek úgy kell
 berendezve lennie s gazdaságát úgy folytatnia, hogy
 ne csak a növendékeknek taunanyagul, jövedőre péld-
 dányképül szolgáljon, de a publikum is követésre
 méltó ökszerűséget tanuljon belőle.

A mi ezen intézetünk a szerény kívánalom mér-
 tékén alól is hátramarad.

Berendezése hiányos, gazdasági eszközei csoké-
 lyek annyira, hogy a legközönségesebb székely gazda is
 bírván annyival, ha megönné, fitymálva távozik. E rontja
 a tudományban való hitelt és a reformokra való bi-
 zalmat serkenti.

Földje az ökszerű gazdaságot külfölele nem eire